

Шормо эл, порымлык да рин бер!

ЯМДЕ ЛИЙ

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

0+

Портсий пайрем

П.ВАСИЛЬЕВЫН фотожо-влак.

Газетнан историйже эше ик йыжын дене пойдаралте. 85 ияш лүмгече идалыкыште у портсийым палемдыш. 15 июньшто «Ямде лий» ден «Кугарня» газет редакций-влак Энерумбал Амстердам, 1-ше номеран портыштö Почмо омса кечым эртарышт. Марий Эл Республике Вуйлатышын икымше алмаштышыже М.З.Васютин, Тұвыра, печать да калык-влакын пашашт шотышто министр К.А.Иванов, Кугыжаныш пого министр Н.В.Севостьянова пайрем дене саламлышт.

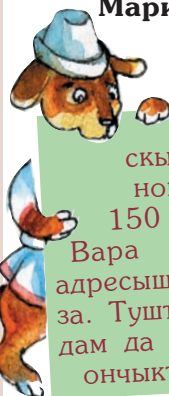
У портышкө йошкар тасмам пүчкын пураш кугыен-влак дене пырля самырык ұдырлан, Йошкар-Оласе 14-ше номеран гимназийыште тунемше Катя Гусевалан, ұшанышт (снимкыште).

Куаным пайлаш ятыр уна, йолташ, коллеге-влак погынышт. «Шокто, гармонь» образцовый йоча фольклор ансамбль (вуйлатыше – Р.А.Иванова), «Какшан сер ұмбалне» фестивалыш ушнышо мурызо-влак мастарлыкышт дене куандарышт.

Л.ГРИГОРЬЕВА.

Йоча газет
«Ямде лий»,
тыланет – 85 ий!
Шокшын-шокшын
саламлем,
Чыла сайым тыланем!
Тек изижат, кугужат
тыйым эре йоратат.
Шуко серышым возат
Да суретым колтедат.
85 ияш улат,
От шоңгем нимынярат!
Лиана ден Диана
СЕМЁНОВАЫТ.
Марий Турек, Арбор.

ПОДПИСКЕ

Электрон подпи-
скылан 89024668399
номерышке (Теле2)
150 тенгем пыштыза.
Вара yamde_lii@mail.ru
адресышке серышым колты-
за. Тушто фамилийдам, лүм-
дам да электрон адресдам
ончыктыза.

Реклама.

Лийза
«Ямде лий»
дене пырля.
Унала толза!

Шарнена

П.ВАСИЛЬЕВЫН ФОТОЖО.

21-22 июньшто «Шарнамаш сорта» акция эртен. Йошкар-Оласе Воин Чап мемориал кумдыкышто, 1418 сортам чўктен, «ПОМНИМ» мутым возенят. Пач тынар кече Кугу Ачамланде сар шуйнен.

Ура-а-а! Футбол дене тўнямбал чемпионат:

Россий – Саудовский Аравий: 5:0
Россий – Египет: 3:1

Историйым шергалына

Император Наполеонын армияже 1812 ий 24 июньшто, войнам увертарыде, Российышке керылтын пурен. Тушман ваштареш 240 тўжем салтакан руш армий шогалын. Нуным генерал-влак: М.Барклай-де-Толли, П.Багратион, А.Тормасов – вуйлатеныт. 20 августышто главнокомандующийлан Михаил Кутузовым шогалтыме. 26-28 ноябрьште Березина энер воктене кредалмаште ятыр француз колен. Декабрь мучашлан Наполеоным Россий гыч поктен колтымо.

В.СМИРНОВ ямдылен.

Теве-теве 100 балл!

Коркатово лицейын (Морко район) тунемшыже Мария Токарева химий дене ЕГЭ-ште 98 баллым поген. Кокымшо заданийыште йонгылышым колтен. Мария Морко посёлкышто ила, 8-ше класс гыч Коркатово лицейын биологий да химий классышкыже тунемаш куснен. Тудо врач лияш шона. Сандене нине предметлам кыртмен тунемеш. Химий дене республикысе олимпиадылаштат танасен. Туныктышыжо Раисия Александровна Новиковалан таушта. Кызыт ўдыр моло экзаменын баллыштым вуча, выпускной касым эртарымек, вузыш тунемаш пураш ямдылалтеш.

Х.АЛЕКСАНДРОВА.

ЕГЭ - 2018

«Умка» кенез лагерь

18-24 июньшто Руэм посёлкысо шуко профилян лицей пелен «Умка» кенезымсе профиль лагерь пашам ышта. Тушко посна предмет дене кўкшў шинчымашым ончыктышо, олимпиадылаште ойыртемалтше 7-8-ше класслаште тунемше йоча-влакым чумырымо. Ўдыр-рвезе-влак вич направлений: математике, физике, химий, биологий, филологий – дене ешартыш шинчымашым налыт. Яра жапыште тўрлў конкурсышко, модышышко, вашмутланымашке ушнат, экскурсий дене коштыт.

Л.ГРИГОРЬЕВА.

Справке семын: химий дене 473 тунемше ЕГЭ-м кучен. Нылытын 100 баллым погеныт. Историй дене 500 ег экзаменым сдатлен, Волжск оласе 9-ше номеран школын выпускникше 100 баллым поген. Тылеч ончыч информатике дене ик выпускник эн кугу баллым налын.

Ачам

Ачам Юрий Мартынович Иванов. Кўан Памаш школым пытарымек, у Торьял СПТУ-ш механизаторлан тунемаш пурен. Армийыште «горячий точкышто» ик ий утла служитлен. Армий деч вара совхозышто механизаторлан пашам ыштен. 2011 ийыште Кўан Памаш пожар частыш пашам ышташ пурен да таче марте туштак тырша.

Катя ИВАНОВА.

У Торьял район.

Йошкар-Олаште эртыше Ялеледыш пайремыш 15 тїжем ен ушнен.

2 гыч 8 июль марте Шернур районысо Марисолаште Марий самырык тукум слёт эрта. Тудо Добровольцын (волонтерын) идалыкшылан пўлеклалтеш. Слётшышко 100 наре самырык ен ушна.

Чачар игечыште пўрткайык-влак чогылатат гын, ояра.

28 июньшто Морко районысо Кўчыкэнгер ялыште «Колумб лудмаш» регион-влак кокласе конкурс лиеш. Калык поэт М.Казаковын шочмыжлан 100 ий теммылан пўлеклалтеш.

Мїжки пеледыш пушым ик менге торагычак шижеш.

Кинде шултышым кышкытман огыл – илышет йўсў лиеш.

«Кугу Какшан» заповедник 25 ияш лўмгечыжым палемдыме идалыкыште фотограф-влакым фототурыш ушнаш ўжеш. Икымше тур 17 июльышто лиеш.

МАРИЙ МУТЧО

ЛАСТОЧКИНА
Елена Григорьевна

Шочмо вер: Кужэнгер район, Кожласола (Мари Олма) ял.

Шочмо кече: 1986 ий 7 ноябрь.

Тунемме вер: Лаждур кыдалаш школ (1993-2002 ийла). Йүледур кыдалаш школ (2002-2004 ийла). Марий кугыжаныш университет, марий-англичан пөлка (2004-2009 ийла). Тарту университетысе докторантур (2011-2016 ийла).

Диссертаций теме: «Марий йылмыште омоним-влакын лексико-семантике ойыртемашт» («Лексико-семантические особенности омонимов в марийском языке»). Вуйлатыше: филологий шанче доктор, профессор А.Н.Куклин ден Герцон Клумп.

Паша корно: 2008 ий – Йошкар-Оласе 19-ше №-ан школышто англичан йылмым туныктышо; 2009 ий – Советский район Кельмаксола школышто англичан йылмым туныктышо; 2009-2012 ийла – Марий кугыжаныш университетын документоведше; 2015 ий – Эстонийысе Тарту университетыште марий йылмым туныктышо; 2016 ий – Марий кугыжаныш университетыште туныктышо.

Шымлыме паша: 20 угла шанче пашан авторжо.

- Кызыт самырык-влак кокла гыч шагалын шанчызе лияш шонат. Те молан шанче корным ойыренда?

- Шанче корным университетыште тунемме годымак ойырен налаш шоненам. Тидлан мыйым филологий шанче кандидат, доцент, кызыт МАРНИИЯЛИ вуйлатышын алмаштышыже Людмила Яковлевна Григорьева кумыланден. Тудо тунам Марий кугыжаныш университетыште туныктен. Мыйын диплом пашамын вуйлатышыже лийын.

- Шанче пашашке кунам ушненда? Икымше шанче пашадам шарнеда мо?

- Шанче корныш тўрысек Тарту университетын докторантурыштыжо тунеммем годым шогалынам манын кертам. Тунемаш пураш документым пуэн онченам да кертам гын, пурем манын шоненам. Анатолий Николаевич Куклин сай характеристикым возен, туadak шўкалтышым ыштен. Икымше шанче пашам философий дене кылдалтше лийын. Темыжым, чаманен каласаш логалеш, ом шарне. Но туныктышем зачётым «автомат» дене шынден.

- Те марий йылмыште омоним-влакым шымленда. Мо дене тиде теме тендам сымыстарен?

- Шомакын тўрлő сынан улмыжо, моторлыкшо омоним темым налаш сымыстарен. У примерым шукарак да шукарак кычал мунем ыле. Икмыняр шанче пашам палемден коден кертам: «Омонимы в марийском языке», «Количественная характеристика марийской омонимики». Анатолий Николаевич Куклин соруководителем лийын. Кажне гана ойкангаш дене полшен. Тудын нерген эре порын шарналтем да кугу таум ойлем. Шанче вуйлатышем Герцон Клумп диссертацийым возымо годым кугу энгертышем лийын. Тудо Тарту университетын финн-угор пөлкан профессоржо. Шкеже немьч, коми йылмым шымла. Шуко йылмым пала, эстонла моткоч сайын кутыра.

- Омоним дене могай ойыртемалтше примерым конден кертыда?

- Эн кугу омоним радам «шу» шомак дене лиеш. Тудын значенийже шуко: отруби, щетина, ушко, отверстие на тупом конце иглы, игла, колючка, шип, ость, мелкие рыбные косточки, весенняя вода, здоровье, состояние организма да молат.

Х.АЛЕКСАНДРОВА мутланен.

Диссертациелыи аралыме годыи дагестан калык поэт Расул Гаизатовын почеламутшо дене тўрлалынаи ыле: «Эрла лыйын шочмо йылмеи йолеш гын, лый янде тачак қолаш» Тиде ойыи шке илыш девизелан шотлеи.

Валя Михайлова –
Марий Турек район
Сардаял ялын шочшыжо. Верысе Сардаял
тўн школышто шинчымашым погымек,
Оршанкысе шуко профилян колледжыш
тунемаш пурен. Кызыт 4 курсышто тунемеш.

– *Валя, тый йочададыште воспитательлан пашам ышташ ямдылатат. Молан лач тиде професийым ойырен налынат?*

– Мый йоча-влакым моткоч йоратем. Изинекак воспитатель лияш шоненам. Тиде паша куаным конда. Практикым Оршанке посёлкысо «Колокольчик» йочададыште эртенам. Мый 4-5 ияш йоча-влак дене пашам ыштенам. Вигак каласем: тўналтышлан куштылго лийын огыл. Ача-ава-влак дене икойыш шуаш нелырак ыле. Мыйын шонымаште, ялыште йоча-влак дене пашам ышташ куштылгырак. Йоча илышым сораастара.

– *Йочададыште марий йылмым туныкташ кумылет уло мо?*

– Мемнан колледжыште кок направлений уло: логопед ден йот йылмым туныктышо. Мыйын ешартыш образованием – йот йылмым туныктышо. Марий йылме – мыйын шочмо йылмем. Тудым моткоч йоратем, аклем.

Йоча-влаклан – йот йылме

Марий улмем деч нимынярат ом вожыл, марла кутырем. Йон лектеш гын, уло кумылын туныктем ыле.

– *Тый самырык улат. Ньога-влак дене пашам ышташ куштылго мо?*

– Воспитатель пеш шуко модышым палышаш, йоча дене кутырен моштышаш. Мый руш, марий да англичан йылмылам туныктен кертам. Практике годым йот йылме дене пеш шуко модышым эртаренам. Йоча-влаклан моткоч келшен.

Х.АЛЕКСАНДРОВА.

Илыш вийым пуа

Кажне айдемын шочмо изи лукшо уло. Тушто тудын родо-тукымжо, пошкудыжо-влак илат. Нуно икте-весешт дене чонлан эн лишыл шочмо йылмышт дене мутланат. Шўм-чон куаным але ойгым, тўрлө уверым да молым каласен пуат. Йылме – тиде мутланыме йон,

а шочмо йылме – тиде калыкын саркуралже. Йылме гоч айдемын койыш-шоктышыжо, чын чурийже койыт. Шочмо марий йылмем – мыйын поянлыкем. Сандене шочмо йылмемын волгыдо ончыкылыкшо верч чот тыршыман. Мый шочмо йылмем деч ом вожыл. Кеч-кушто лиям гынат, шочмо йылмем дене мутланем. Тудо мыланем илыш вийым пуа.

Элина НИКОЛАЕВА.

Морко, Коркатово.

Тўвырам шымлыше Дмитрий Сергеевич Лихачев тыге ойлен: «Айдемым пален налнет гын, тудын мутланымыжым колышт».

Тест

1. Антонимым муза.

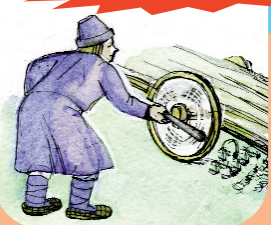
- А. Ошо-шеме.
- Б. Мотор-сылне.
- В. Изиньога.

2. «Пайремлан ямдылалташ тўналына» ойлончышто палемдыме шомакыште мыняр йўк?

- А. 8.
- Б. 9.
- В. 10.

Мут поянлык

Оравашке тоям чыкаш (шўш-каш) –

иктаж –

кўлан иктаж-мом ышташ лўмын чаракым ышташ.

Осам почаш

кўлан, кушко

–

иктаж – кўлан иктаж-мом ышташ тичмаш эрыкым пуаш.

(Ф. Т. Грачеван «Марий фразеологий мутер» книгаже почеш.)

#Мыйыноемденекелшет?

Марий йылмын кызытсе состоянийже нерген мом каласен кертыда?

Эльвира ПОПОВА, Олык Ипай лўмеш Кугыжаныш премийын лауреатше:

– Марий йылмын состоянийже, мыйын шонымаште, начар. Мом олесе йоча-влак нерген ойлаш, кунам ялыште кызыт рушла кутырат. Йочададыште воспитатель-влак икшыве-шамыч дене рушла мутланат. Мыйын ўдырем марий йылмым сайын пала. Олесе школлаште марий йылме кок шагат лийшаш гын, 1-ше номеран школышто ача-ава ойлымо почеш ик шагатым коденыт. Шоналтыза шке, марий йылме тачысе кечын могай состоянийыште.

Шымлыме пашалан кумылан

Фотом школын архивше гыч налме

– «Ямде лий» газетым изиэм годсек лудам, – Медведево районысо Юбилейный школышто 9-ше классым тунем пытарыше Ирина Григорьева (**снимкыште**) мутланымашке ушныш. – Шуарсола школышто (Советский район) тунемме годым туныктышына Галина Васильевна Васина уло классым марла йоча газетым налаш да лудаш таратен ыле. Тунам вашкылна моткоч пентгыде лийын.

Ирина ўмаште «Ший талешке» республикысе конкурсышто Гран-прим сенен налын.

Ирина шымлыме пашалан изинек кумылан. Историйым туныктышо А.А.Яковлева дене пырля түрлө темым лончылат.

Самырык ўдырлан почеламутым сылнын лудаш келша. Марий йылмым туныктышо З.П.Манджиева түрлө конкурсышко ушнаш кумыланга.

Л.ГРИГОРЬЕВА.

Акrostих

Шерге улат, шочмо йылме,
Ом керт тыйым моктыде.
Чонемжат огеш куане,
Марий мутым ойлыде.
Огеш керт илен тўняште
Йылме деч посна иктат.
Ынже йом шўкшак лонгаште,
Лийже сылне илыш тат.
Марий йылме, марий мут,
Ешемлан лий моктеммут!
В.ЕГОРОВ.

Йоча-влак, теат акrostихым возен ончыза.

Марий алфавитыш

могай буквам пытармышлан пуртым?

Чын ойлем

Вич букван шوماкым раш
Ойлен моштем йытыран.
Лўмер, кореш, ийора,
Мутер, ушнык, ўжара,
Тўнеж, ешлўм, кучем, тодыш –
Шомак дене лие модыш.

Н.Д.ИЛЬИНА.

Волжский, Карай.

Ушан ой

Шочмо йылме – пўрымашлан негыз.

Ит йом нигунам

Шочмо йылме – марий йылме,
Тый денет мый кугешнем.
Ит йом нигунам да иле,
Вет кўлат тый мыланем!

Марий йылме дене мыйын ача-авам, кочаковам, кугезе коча-ковам-влак мутланеныт да мутланат. Мыят тиде йылме денак кутырем. Марий йылме мыланем моткоч лишыл, сўрал, поян. Марий поэт ден писатель-влак сылне произведений-влакым пўлеклат, композитор-влак марий семым келыштарат. Марий газет ден журнал-влак лектыт. Марла почеламутым лудаш – мыланем кугу пиал. Тиде йылме дене пўртўснан моторлыкшым, сылнылыкшым каласен пуэн керттына.

Виктория МАМАЕВА.

Кужэнгер, Кугу Регеж.

Шем чодыра

Йомак

Тиде пеш ожно лийын. Икана кўтўчў шорыкшым йомдарен. Тудо магырыме йўк почеш кычал каен. Каен, каен, пич чодыра кўргышкў пурен. Ончен: олык покшелне шорык шоген, а йырже ия-влак пўрдыныт. «Векат, шорыкым кочнешт», – шоналтен кўтўчў. Кўм налынат, пушентгыш кудалтен. Ия-влак лўдыныт да шылыныт. Кўтўчў вашкерак шорыкым кандыра дене кылден да мўнгыжў куржын.

Но азап – йомыныт! Кўтўчў пушентге пундышыш шинчын, кўсенже гыч шовыч кылдышым луктын. Тушто кинде шултыш киен. Марий ондак шорыкшым пукшен, вара шкеже кочкын. Кенета кычыр-кычыр шоктен. Кўтўчў шентгекше ончалын – ия шоген. Йол йымалныже мланде порволаш тўналын. Кўтўчў чот лўдмыж дене куржын. Шижынат огыл, чодыра шентгелан кодын.

Тиде йомакым кўтўчў шонгеммешкыже эре каласкален. Шкеже тылеч вара ик ганат Паси куп шентгел чодыраш коштын огыл. А вержым Шем чодыра манаш тўналыныт.

Анна ТОКАРЕВА.

Йошкар-Ола, 1-ше номеран школ.

Айста лудына

Кроссворд Марлашке кусарыза.

1. Клюква.	2. Чёрная смородина.
3. Черника.	4. Малина.
5. Костяника.	6. Шиповник.
7. Слива.	8. Вишня.
9. Земляника.	10. Яблоко.
11. Брусника.	12. Ежевика.

Петя НАГАЕВ.
Советский, Орша.

Йошкар-Олан Ленин площадьыштыже марий сувенир-влакым ужалыше «Энсай» салон верланен. Газетым лудшо йолташ, айда тушко пурен ончалына.

**Йулана
илана**

– Эртыза, пурыза, ончалза кидпаша мастер-влакын пашаштым, – порын вашлийын ойла салонын озаже Александр Валерьевич Степанов (**снимкыште**). – Лишыл енлан але уналан сай пӧлекым темлена. Кугыенланат, йочаланат келшыше марий тувырым тӱрлена.

Тыште чылажат ЭН САЙ!

Салонышто мо гына уке?! Чылажым ончыкташ йӧннат уке. Теве кумыж гыч ямдылыме оксагалта, кидшол, книга коклаш пыштыме тасма да молат койыт.

Той гыч ыштыме, шун гыч ненчыме сӧрастарыме ӱзгар – йолташ ӱдырлан але авалан пеш келшыше пӧлек. Рвезе-влаклан галстук, бейсболко, шарф – чылажат марий тӱран.

Арама гыч тодмо корзинга, киндерке – суртлан келшыше ӱзгар. Йыдалжым 4 сантиметр кутышан гыч тӱналын, 45 размеран марте муаш лиеш.

Марий тамган шагатым але марте ик ганат ужаш пернен огыл ыле. Тевыс тудо!

Рӱдолаште лиймыда годым «Энсай» салоныш пураш жапым муашак тыршыза.

Ужалымаште Йошкар-Ола нерген книга, тӱрлӧ пайремлан келшыше открытке, туристан карт, йоча книга-влак улыт.

Пу гыч ыштыме марий тамган совла, кумыж, корка сӧрал улыт. Тӱрлӧ кугытан печкеже мыняре?! Йоча-влак, марий ручка але карандаш дене возен ончынеда? Ала Йошкин пырыс линейке тунемаштыда полшен кертеш? Нине арвер-влакым лач тыште муыда!

Пӧрӱенлан, ӱдырамашлан, йочалан тӱрлӧ сынан марий тувырат ятырак. Йодын толмо почешат ямдылат. Тӱрым кид дене тӱрлат. Кӱлеш гын, А.В.Степанов тӱрлымӧ машинке дене кельштарат.

Марий вургеман курчакше-влак кузе моторын койыт! Кажныжым кучен ончымо шуэш. Суртпече, корно, илыш, пиал да моло аралтыш-влакым салонышто налаш лиеш.

Шарне!

✓ Изирак ийготан йоча-влакын вургемешышт илыш, вачӱмбал аралтыш тамгам, пеледышлыкан кушкылым тӱрлат.

«Энсай» салоным 2004 ийыште марий тӱрызӧ И.А.Степанова (**снимкыште**) почын. Кызыт Ираида Александровна салон пеленысе «Марий тӱр» рӱдерым вуйлата. Кумылан-влаклан мастер-классым эртара. Тӱрым тӱрлаш, тамга-влакым лудаш туныкта. Мастер-классыш ончылгоч возалтман. Тыштак тоштер уло. Ожнысо марий вургемым ончаш лиеш.

Л.ГРИГОРЬЕВА.

Аныклаш күлеш

Тулым аныклаш күлмө нерген мыланем ачам ден авам эре ойлат. Школыштат тидлан туныктат. Кажне кабинетыште табличке кеча: «Уходя, гасите свет». Нине шомак-влак кажне гана шинчамлан пернат, садлан, тулым йортыде, нигушкат огына лек. Кидна шкеак тушко «кая», тунемын улына. Ешыштемат тидым эскерем. Авам воштылеш: «Изи экономист улат». Тул дене модаш ок лий – пожар лийын кертеш.

Яна ВЕДЕНЬКИНА.

У Торъял, Кузнеч.

1 сентябрь гыч
30 октябрь марте
Россий мучко
школлаште да моло
вере «Вместе ярче»
Почмо омса
кече-влак эрташ
тўналыт.

Авам Москваште пашам ышта. Тудо кевытче. Умаште кенежым мыйым Москваш намиен, олам ончыктен коштын. Мылам пеш келшен. Кызытат авамым вучем.

Настя УРСАКИ.
Советский, Ёрша.

21 июнь – Пеледышын тўнямбал кечыже

Сўретым чиялте.

Мый Кукнур кыдалаш школышто тунемам. Тўналгыш класслам тунем пытаренам. Пўлек шотеш туныктышына Ирина Леонидовна Михайлова Казань олаш экскурсий дене намиен коштыктен. Ондак Кремль дек кайышна. Мемнам гид вашлие да пеш пайдале экскурсийым эртарыш. Спасский башне, Благовещенский собор, Кул-Шариф мечеть, Сююмбике башне нерген шуко онайым пален нална. Мечеть мыйын ушыштем мондалтдыме кышам коден. Тушто волгыдо, ласка, мотор. Вара ме Историй музейыш кайышна. Тушто Казань олан акрет годсо историйже, мланде кўргысў поянлыкше, ожнысо янлык ден кушкыл тўня дене палдареныт.

Пайдале экскурсий

Арина АЛГАЕВА.

18 гыч 35 ияш самырык ўдыр-рвезе-влак, конкурсыш ушныза! Кум тўрлў ала-ныште лу премий пуалтеш, премийын кугытшо – 20 тўжем тенге. Документ-влакым 15 сентябрь марте Марий Эл Республикысе самырык-влак политике, спорт да туризм министерствыш колтыман.

Шернур, Анганур.

27 июнь – Самырык-влакын кечышт

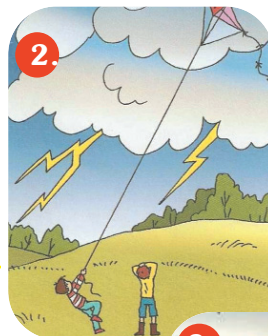
«Марий Эл Республикысе самырык-влакын кадр резервышт» конкурс 1 июль марте шуйна. Чыла йодышым http://mariel.gov.ru/minsport/Pages/mol_konkurs.aspx интернет-ссылкыште рашемдыза.

Пеледыш тўняште

Кенеж олыкыш ошкылам,
Пеледыш тўняш логалам.
Шыри-вури шарла шинчам,
Кумылемым нўлталам.
Ош висвис ден мужедам,
Ала шонымем шуктет?
Кўрен вуйым погалам,
Тамле чайым йўашет.

Юля ИВАНОВА.
Кужэнер, Шорсола.

Кўдырчан йўр годым шкем кузе кучыман

1. Кугу пушенте ймак ида шыл. Шкет шогышо пушентым кўдырчў вашкерак пера.

2. «Юж к и ш к ы м» колтыл ида мод.

3. Кўдырчан годым ида йўштыл, вўдыш ида пуру.

Аня ЯМИДАНОВА.
Советский посёлко.

Паша - влакым
vk.com/yamde_lii адрес дене
тӱшкаш верандена. 3 июль
марте йӱклаш лиш.

«Йкымше транспортем»

Элина СЕМЕНОВА,
Сабина МАКАРОВА.
Параньга, Янгетсола.

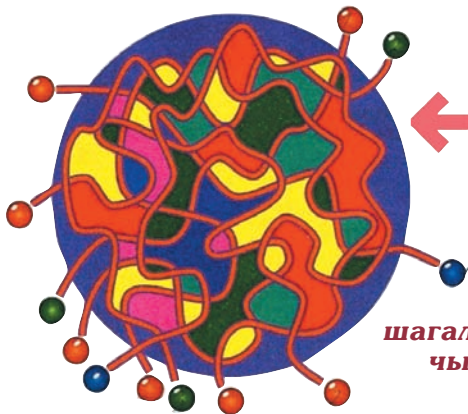
Йошкар шар
мынар ужар шар дене
вашлийн? Мынар канде
дене? Кеч ик йошкар
шарым вашлийн мо?

Настя ФЁДОРОВА.
Морко, Шенше.

Цифр-влакым
ушымеке, могай
тӱсышто суммо
эн шуко?

**Чодырам руэн налме вереш
708 кож озымым шындыме,
а пӱнчӧ озымым 4 гана
шагалрак пуэныт. Чара вереш
чылаже мынар пушенгым
шындаш палемдыме?**

Кенежым чотак
йӧратем,
Тудым куанен вучем.
Модаш, пашам ышташ
Кенеж пагыт пешак сай.
Лийже ояр кече шукрырак,
Туге гын онгайрак!
Диана АЛЕКСАНДРОВА.
Морко, Эгерсола.

Йолташ ӱдыремын лӱмжым палыза.

- А: 1,3,4,5,8,9,10,12,13,14.
- Б: 1,3,5,8,10,12,14.
- В: 1,2,3,5,8,10,12,13,14.
- Г: 1,3,5,8,10,13,14.
- Д: 1,3,4,5,7,8,10,12,14.

165 -
шоньымо числа
деч 5 гана изи.
Могай числам
шоньымо?

Ольга СТЕПАНОВА.
Морко, Шап Унчо.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
А														
Б														
В														
Г														
Д														

Сӱретыште мынар лы-
вым да копшангым
ужыда?

Индекс: Марий Элыште,
Пошкырт ден Татарстан
кундемлаште - П4696.
Тираж 1150 экз. Заказ 1207.
Формат – А-4-8.
Директор-тӱн редактор
Л.В.СЕМЕНОВА.

E-mail: yamde_lii@mari-el.ru,
yamde_lii@mail.ru
Сайтын адресше: yamde-lii.pro,
Тел. 8(8362) 45-22-82(факс)

УЧРЕДИТЕЛЬ-ВЛАК: Марий
Эл Республикысе культур, пе-
чать да калык-влакын пашашт
шотышто министерстве, «Ямде
лий» газет» кугижаныш унитар-
ный казна предприятий.

Газетым редакцийште погы-
мо да верстатлыме, «СТРИНГ»
ИПФ ООО-што ямде оригинал-макет гыч
савыктыме. Типографийн адресше:
424006, Йошкар-Ола, Строитель урем, 95.

Газетым Массовый коммуникаций
сферыште да культур наследийым ара-
лымаште законодательством шуктен шо-
гыным эскерыше Федеральный службын
Приволжский федеральный округысо уп-
равленийыштыже регистрироватлыме.
Номер – ПИ №ФС 18-1999,
2005 ий 10 февральыште пуымо.

Газетым Печать да массовый
коммуникаций шотышто
Федерал агентствын окса
полышыж дене луко.

0+ Печатыш пуымо жап – 14-00,
фактически – 13-00

Авторын да редакцийн шоньма-
шышт түрлӧ лийын кертыт. Се-
рыш-влак мӱнгеш огыт колталт.
Ак – кутырен келшыме почеш.

Редакцийн да издательн адресше:
424006, Йошкар-Ола, СССР
Вооружённый Вийын
70-ше идалыкше урем, 20 (почтовый)
Энерумбал Амстердам, 1
(фактический).